

Юрій Єгоров. Пам'яті особистості і мистця

Єгоров пішов із життя 12 жовтня, в день професійного свята художників...

У житті для всіх – друзів, родини, тих, хто його знав зблизька, і навіть тих, хто мав про нього дуже віддалене й узагальнене уявлення, – Єгоров був утіленням поняття «художник». І, як би висловився він сам, «містичне було в тому», що й те, як він пішов з життя, не тільки не послабило цей образ, а й надало йому ще символічнішого звучання.

За два дні до кончини мистця у виставковому залі Співки художників відкривалася експозиція, що була приурочена до професійного свята. Лунали вітання, вручалися нагороди... Після цього ми спілкувалися з Юрієм Миколайовичем, який, звісно, там не міг бути присутнім внаслідок інсульту, що з ним стався за два тижні до того. Він жваво, із зацікавленням слухав про те, що відбувалося; ще з більшим запалом реагував, коли розмова пішла про те, як його рання робота, яку він ще влітку сам віддав на вернісаж, сприймалася серед інших. Того дня, вочевидь, «свято було й на його вулиці». Він був, як і раніше, по-справжньому живим і тим, хто міг із саме єгоровським розмахом дарувати радість. На жаль, таким стало його прощання...

Юрій Миколайович мав складну вдачу, і тому ставлення до нього завжди було неоднозначне. (Усвідомлюючи масштаб його постаті і гострий розум, розумієш абсолютну неминучість такої ситуації – як говорив у схожих випадках І.О. Бунін, «я ж не гривеник, щоб усім подобатися».) А втім, не зважаючи на ці обставини і навіть наперекір ним, майже усі безумовно відчували фантастичну «енергоємність», велич і щедрість єгоровського мистецтва. Не тільки за властивою йому образною поетикою, а й за силою переживання творчість Маестро можна порівняти з потужним сьайвом сліпучого полудневого сонця. А ще в ньому був і «драйв» шквального удару штормової хвилі. Водночас полотна мистця проймали глядача і дивовижною силою «слабкості»: його жіночі образи сповнені чарівної тремтливості й ніжності.

Єгоров не тільки створив свою оригінальну живописну мову, а й подарував нам велике щастя відкривати світ і захоплюватися його Божественними проявами.

Він стверджував: «Хоч би що там було, мої роботи *дають* – завжди примножують тут (і він показував собі на груди), а не виймають звідси...»

Тим, хто передовсім “дає, а не бере” – він намагався бути і в житті, і чимало кому з нас довелося це відчути. Єгоров завжди підтримував талановите. І, напевно, головне – те, що, окрім Божого дару, зробило його тим, саме ким він став ще за життя – “легендою” мистецького життя Одеси. Це відбулося внаслідок принципової граничної вимогливості, з якою він підходив до своїх творів (до речі, так само з найвищими мірками ставлячись до робіт друзів, колег, учнів, і в тому ж ряду безперечних класиків світової

образотворчості), та безкомпромісної жертвовності, з якою він віддавався творчості, фактично, усе своє життя присвятивши мистецтву.

Своїм складним і піднесеним життям Юрій Єгоров, без жодної навмисності й зовнішнього пафосу, завжди вірний собі, полишив нам у спадок гідний захоплення й гордості взірець буття *Художника*.

Здебільшого пейзажі Єгорова відкриті за своєю структурою: їхні далекі плани завершуються лише лінією горизонту. Перед нами розкривається або винятково море, дивовижне в чудовому розмаїтті своїх станів, або на його тлі на першому плані масштабно прописується фігура людини (найчастіше жіноча). Водночас за цією фігурою завжди відчувається неосяжна безмежність простору. Саме так обраний мистцем і досить усталений у його роботах ракурс вводить людину і море у відношення потужної смислової рівнозначності – у єгоровському баченні вони стають велично співмірними. На цих полотнах людина завжди сповнена сили і здорової повнокровної краси. Вона безумовно органічна з водною стихією та ніби просотана її живильними потоками. За такою внутрішньою спрямованістю образи Єгорова зближуються з ренесансним світовідношенням до людини і природи – коли після багатьох століть середньовічного аскетизму мистці досягнули й ясно показали цінність краси земного буття.

Натюрморти Майстра завжди несли особливу значущість того, що в них відбувається. Навіть певну урочистість – стримано-мовчазну, з внутрішньою шляхетністю, без помпезності і даремного галасу. Єгоровські натюрморти щоразу сприймаються з непересічною свіжістю і гостротою переживань. Вони захоплюють ніби вперше побаченою гармонійною красою плодів та фруктів, приголомшують своєю первозданністю і неосяжною довершеністю. Іноді емоційний акорд драматизується за рахунок контрастних зіставлень із суворими у своїй ідеальній холодності геометричними фігурами або з вишукано-тендітними формами квітів. Його яблука, груші, виноград, лимони за чуттєвою повнокровністю не поступаються відомим голландським натюрмортам. Та проти ілюзійністичної правдоподібності останніх єгоровські образи за своїм характером підкреслено мальовничі. Особлива правдивість єгоровських образів постає з блискучого «компонування» форм, об'ємів, фактур. Щиро захоплюючись гармонією й формальною виразністю предметів, мистець якимось оголеним почуттям передає самотність кожного з них. Тому знову й знову ми радісно вдивляємося у вогненно-сонячні кулі помаранчів, глянцево-барвисті яблука чи матово-шорстку плоть достиглих груш. Здається, на губах відчуваєш смак та гарячі життєві соки цих витворів природи...

Віра Савченко, мистецтвознавець,
кандидат філософських наук